

Liikennevahingon määritelmä ratkaisun KKO 2021:65 valossa

Rikosasianajakurssi 2021

Mikko Helenius
Heikki Miettinen
5.11.2021

1

KKO 2021:65

Hovioikeus oli tuominnut A:n törkeästä pahoinpitelystä ja B:n avunannosta törkeään pahoinpitelyyn muun ohella sillä perusteella, että A oli potkaissut asianomistajan B:n noin 50-60 km/h nopeudella kuljettaman ajoneuvon kyydistä sillä seurauksella, että asianomistajalle oli ajoneuvosta tielle putoamisen seurauksena aiheutunut muun ohella aivovamma.

2

Liikennevakuutusyhtiötä ei ollut kuultu oikeudenkäynnissä.

Korkein oikeus katsoi, että kysymys oli liikennevahingosta, jolloin asiassa olisi tullut soveltaa liikennevakuutuslakia.

Laissa ei ole määritelty sitä, mitä moottoriajoneuvon käyttämisellä liikenteeseen tarkoitetaan. Lain 2 §:ssä on eräitä rajoituksia, joista ei tässä asiassa ole kysymys.

Kun C on pudotettu autosta, autoa on kuljetettu yleisellä tiellä ja käytetty liikenteeseen liikennevakuutuslaissa tarkoitetulla tavalla. Liikenteeseen käyttämisenä on oikeuskirjallisuudessa todetun mukaan vakiintuneesti pidetty ajoneuvon nousemista tai sieltä poistumista.

Korkein oikeus katsoo, että liikkuvasta autosta väkivalloin tapahtuvaa poistamista ei ole liikennevakuutuslain soveltamisalan kannalta perusteltua arvioida toisella tavoin kuin autosta poistumista muutoin.

C:n vammat ovat siten aiheutuneet auton käyttämisestä liikenteeseen. Kysymys on liikennevahingosta, jonka korvaamiseen on sovellettava liikennevakuutuslakia.

KKO 2003:3

A oli kuljettaessaan henkilöautoa yleisellä tiellä tahallaan ajanut kahden jalankulkijan päälle, minkä vuoksi hänen oli katsottu syyllistyneen tapon ja törkeän pahoinpitelyn yritykseen. Kun autoa oli käytetty liikenteeseen liikennevakuutuslaissa tarkoitetulla tavalla, jalankulkijoiden kärsimät vahingot oli kuljettajan menettelyn tarkoituksesta huolimatta korvattava autoa varten annetusta liikennevakuutuksesta

Vrt KKO 1991:169

A oli rikkonut autohallin ovet ajamalla hallista anastamallaan autolla ulos ovien läpi. Vahinko ei ollut johtunut ajoneuvon liikenteeseen käyttämisestä liikennevakuutuslain 1 §:n tarkoittamalla tavalla, koska autoa oli tahallaan käytetty vieraassa tarkoituksessa eli ovien rikkomisessa.

5

Liikennevakuutuslaki 80 §

Korvausasian käsittely tuomioistuimessa

Jos korvausta vaaditaan tuomioistuimessa liikennevakuutuksesta korvattavan vahingon johdosta ajoneuvon omistajalta, haltijalta, kuljettajalta tai matkustajalta muun kuin tämän lain nojalla, korvaus on tuomittava tämän lain mukaisesti ja siitä riippumatta, onko hänellä vahinkoa kärsineeltä myös saaminen. Näin tuomittu määrä saadaan periä vain liikennevahingosta vastuussa olevalta vakuutusyhtiöltä, joka vapautuu vastuusta maksamalla korvauksen vahinkoa kärsineelle. Vakuutusyhtiö on velvollinen korvaamaan vahinkoa kärsineelle myös tämän lain perusteella korvattavan vahingonkorvausvaatimuksen käsittelyn johdosta tuomitut oikeudenkäyntikulut ja viivästyskoron. (22.8.2019/960)

Edellä 1 momentissa tarkoitettua korvausvaatimusta ei voida tutkia, ellei näytetä, että vakuutusyhtiö, joka on vastuussa vahingosta, on kieltäytynyt suorittamasta vaadittua vahingonkorvausta.

Liikennevahingosta vastuussa oleva vakuutusyhtiö, joka on kieltäytynyt suorittamasta siltä vaadittua vahingonkorvausta, on kutsuttava kuultavaksi kirjallisesti siten kuin haasteen tiedoksi antamisesta säädetään. Kutsuaika on vähintään 14 päivää.

Vakuutusyhtiöllä on oikeus hakea muutosta käräjäoikeuden ja hovioikeuden ratkaisuun.

6

Kuluriskistä

KKO 2002:18

Vakuutusyhtiö oli kutsuttu liikennevakuutuslain 13 §:n nojalla kuultavaksi rikosoikeudenkäyntiin, koska se oli kieltäytynyt suorittamasta asianomistajan vastaajalta vaatimia korvauksia. Asianomistaja, jonka korvausvaatimukset hylättiin, hävisi asian myös vakuutusyhtiöön nähden ja oli velvollinen korvamaan sen oikeudenkäyntikulut.

Asianomistajan korvausvaatimukset koskivat vakuutusyhtiön oikeutta ja se oli siten OK 18 luvun 8 §:ssä tarkoitettu väliintulija.

OK 21 luvun 12 §:n 1 momentin mukaan väliintulijan velvollisuudesta korvata oikeudenkäyntikulut ja saada korvausta kuluistaan on vastaavasti voimassa, mitä kyseisessä luvussa säädetään asianosaisista. Viittaus ROL 9 luvun 9 §:ään, säännös soveltuvilta kohdilta voimassa myös rikosasioissa.

7

Pohdintaa

- Liikennevahingon määritelmä on laaja vrt KKO 2003:3 ja KKO 2021:65
- Oikeuskäytännössä tätä ei aina tunnisteta, käytäntö kirjavaa
- Autolla tehty tapon yritys/ törkeä pahoinpitely/ pahoinpitely ja siihen perustuva korvausvaatimus on monesti käsitelty ja ratkaistu ilman liikennevakuutusyhtiön kieltäytymistodistusta
- Juttua ei välttämättä edes tunnisteta liikennevahingoksi (esim. niskoittelevan velallisen vetäminen köydellä auton perässä)
- Asianomistajan korvausten kannalta maksajalla voi olla merkitystä
- Liikennevakuutuslaki 34 §
- Henkilövahingon korvaaminen
- Korvaus henkilövahingosta määrätään vahingonkorvauslain (412/1974) 5 luvun 2, 2 a–2 d, 3, 4, 4 a, 4 b, 7 ja 8 §:n sekä 7 luvun 3 §:n mukaisesti, jollei tässä laissa toisin säädetä. Oikeutta korvaukseen kivusta ja särystä sekä muusta tilapäisestä haitasta ei ole, jos henkilövahinko on vähäinen.

8

- Liikennevahinkolautakunnan ohjeet ja normit (vrt. HeVa)
- ”Vähäisiä henkilövahinkoja ovat muiden ohella ihonaarmu, kolahdusvamma, nyrjähdys, pienet haavat ja mustelmat”
- ”Vähäisille henkilövahingoille on ominaista, että ne
 - eivät tarvitse sairaalahoitoa,
 - paranevat 1 -2 viikossa mitään haittaa jättämättä,
 - aiheuttavat enintään 2 viikon työkyvyttömyyden”
- Vammat, jotka tulisivat HeVan suositusten perusteella korvattaviksi näyttävät jäävän vähäisyysperusteella liikennevakuutuslain korvauspiirin ulkopuolelle
- Vakavissa ja vaikeissa vammoissa vakuutusyhtiö luotettavampi maksaja